

Stilblad 12

DEN MODERNISTISKE VILLA

Den internationale modernisme opstod i 1920'erne, men fik sit gennembrud i tiden efter anden verdenskrig. Det var de nærmest revolutionerende, nye byggetekniske muligheder, som kom i kølvandet på en hastig industriel og teknologisk udvikling, der gav anledning til nytænkning. Den nye, moderne tidsalder skulle have sit eget udtryk, en moderne æstetik.

Blandt nyhederne var ydervægge af glas, flade krydsfinertage båret af stærke limtræsdragere og slanke stålsøjler. Det betød en frigørelse fra de traditionelle, bærende vægge med de beskedne vinduesåbninger. Nu kunne boligen indrettes med en åben planløsning, hvor rummene i et glidende flow afløste hinanden, og facadernes store glaspartier ophævede skellet mellem inde og ude.

Ideen i det modernistiske udtryk var at vise bygningen som en klar, forenklet, moderne konstruktion. Et system af søjler og dragere bærer det flade tag, facaderne åbnes med glas eller lukkes med vægskiver af tegl, træ, beton eller natursten.

Bygningkroppen kunne fremstå som en enkel kasse, eller en gruppering af flere kasser, der forskød sig ind i hinanden som dele i en kubistisk helhed. Eller bygningens konstruktion kunne eksponeres som en komposition af skiver: det flade tag med det store udhæng som den vandrette skive, og facadernes lette glasflader og kompakte mure som lodrette skiver.

Man sigtede efter, at bygningen fik karakter af enkelhed og konstruktiv elegance. Tre arkitektoniske temaer udgjorde en slags basis i formsproget: Bygningens regulære modulinddeling gav proportionerne en rytmisk ro, detaljernes enkelhed understregede helheden, og de forskellige overfladers stofflighed – blank mur, malet mur, rå beton, bræddebeklædning, natursten, metal, glas – levedejgjorde udtrykket.

Facadekompositionen blev et spil mellem rette linjer og flader, mellem tyngde og lethed, mellem dynamik og ro.

Det horisontale hus med flugtende sternkanter, aflange murskiver, brudt af den brede, lodrette skorsten – en forlængelse af den rumdannende pejs i opholdsstuen, hvor de store vinduer med glas til gulv trak haven og udsigten ind i stuen – var en populær udgave af den modernistiske villa.

12. DEN MODERNISTISKE VILLA

ANBEFALINGER

Bygningsdele og overflader Den modernistiske villas udtryk er betinget af, at huset har en konstruktiv klarhed, og af, at facadens forskellige elementer underordner sig helheden. Det flade tag med det store udhæng skal fremstå som en præcis skive, de bærende dragere og søjler skal være synlige, de modulopdelte vinduesfacader er bundet til modulet, indgangsdørene har plane overflader og fremtræder som diskrete facadeelementer, vægfladernes ensartede flader har samme diskrete funktion.

Ændrer man tagformen, ignorerer man vinduesmodulet, tilføjer man historistiske bygningsdetaljer, ja så ryger helheden. Den modernistiske villas kvalitet er særdeles afhængig af, at dens delelementer indordner sig helheden. Eventuelle ændringer af bygningsdele og overflader skal foretages med indlevelse i villaens helhedsudtryk.

Farvesætning med en stærk grafisk effekt blev undertiden brugt til at fremhæve husets konstruktion. De sortmalede

vinduesrammer stod sammen med det mørke vinduesglas i en stærk kontrast til den hvidmalede murflade. De mørke sternbrædder gav taget en lineær facadevirkning, medens farven på tagudhængets beklædning fremkaldte en tredimensionel skivevirkning. De bærende limtræsdragere markerede adskillelsen mellem husets lodrette og vandrette skiver.

Bygningsændringer og tilbygninger Den modernistiske villa er i princippet fleksibel i forhold til bygningsændringer og tilbygninger. Planens modulsystem kan forlænges eller parallelforskydes, og konceptet i det modernistiske formsprog bygger i forvejen på modulfaste gentagelser af facadeelementer. Det vanskelige og vigtige i en tilbygningsproces er at få tilbygningen til at blive en fuldt integreret del af husets helhed; især er det vigtigt at husets enkelhed bevares. Tilføjer man huset nye arkitektoniske elementer, svækker man samtidig styrken i husets oprindelige arkitektur.